

FINANSIJSKI IZVEŠTAJI PREDUZEĆA JAFFA

Nemanja Gogić
Elektroprivreda Srbije
Beograd, Srbija
gogicn89@gmail.com

Apstrakt

Prema zakonu o računovodstvu Republike Srbije, sva privredna društva su u obavezi da sastavljaju redovne finansijske izveštaje. U redovne finansijske izveštaje ubrajamo: bilans imovine i obaveza, izveštaj o rezultatu, izveštaj o promeni na kapitalu, izveštaj o ostalom rezultatu, novčanom toku. Finansijski izveštaji pružaju neophodne informacije o imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima, gotovini, eksternim i internim korisnicima. Cilj istraživanja je da prikazemo značaj i važnost sastavljanja kvalitetnih finansijskih izveštaja. Predmet istraživanja je finansijski izveštaji preduzeća Jaffa. Preduzeće Jaffa Crvenka je uzet kao primer kako domaća preduzeća mogu da sastave jasne, tačne i blagovremene finansijske izveštaje. Rezultat istraživanja je pokazao da nije dovoljno sastavljati samo tradicionalne finansijske izveštaje, već je potrebno pružati i dodatne informacije iz nefinansijskih izveštaja, a sve sa ciljem zadovoljenja informacionih potreba različitih stejkholdera.

Ključne reči: bilans stanja, bilans uspeha, novčani tok, promena na kapitalu, izveštaj o ostalom rezultatu.

THE JAFFA COMPANY'S FINANCIAL STATEMENTS

Abstract

According to the Law on Accounting of the Republic of Serbia, all companies are obliged to compile regular (annual) financial reports. Regular financial statements include: balance sheet, income statement, statement of changes in equity, statement of other results, cash flow. The financial statements provide the necessary information about assets, liabilities, equity, income, expenses, cash- flow, external and internal users. The aim of the research is to show the significance and importance of compiling quality financial reports. The subject of the research is the financial statements of the Jaffa company. Jaffa Crvenka was taken as an example of how domestic companies can compile clear, accurate and timely financial reports. The result of the research showed that it is not enough to compile only traditional financial reports, but it is also necessary to provide additional information from non-financial reports, all with the aim of satisfying the information needs of various state holders.

Key words: balance sheet, income statement, cash flow, changes in equity, statement of other results

JEL codes: G2

UVOD

Cilj finansijskog izveštavanja je pružanje relativnih informacija, kako eksternim tako i internim korisnicima. Sve poslovne događaje, koji se dogode u toku obračunskog perioda uvrstavaju se u finansijske izveštaje. O ostvarenim efektima u toku

obračunskog perioda, mogu se saznati analiziranjem iz dostavljenih i javno objavljenih godišnjih, redovnih finansijskih izveštaja: bilans imovine i obaveza, izveštaj o rezultatu, novčani tok, promenama na kapitalu, izveštaj o ostalom rezultatu i napomenama. U finansijskim izveštajima mogu se videti sve promene koje se dešavaju na imovini, obavezama, kapitalu, prihodima, rashodima, gotovini u toku posmatranog obračunskog perioda. Različiti korisnici finansijskih izveštaja, imaju različite potrebe za informacijama, vlasnici, akcionari, kupci, dobavljači. Izbijanjem velike ekonomske krize, poljuljano je poverenje u kvalitet i tačnost finansijskih izveštaja. Rezultat nepoverenja je taj što se u proteklom periodu pojavio veliki broj finansijskih skandala uglednih kompanija u ekonomsko – finansijsko razvijenim zemljama. Idealno finansijsko izveštavanje ne postoji. Sve veća kompleksnost poslovanja i nemogućnost računovodstva da pokrije svaku poslovnu situaciju koja nastane, daje manevarski prostor za kreativno finansijsko izveštavanje. Brojni autori koji se bave finansijskim izveštavanjem, smatraju da tradicionalni finansijski izveštaji imaju ograničavajuća svojstva i da korisnicima finansijskih izveštaja ne pružaju potrebne informacije. Finansijski izveštaji preduzeća Jaffa crvenka je uzet kao predmet istraživanja jer pokazuje primer jasnog, tačnog i blagovremenog objavljivanja redovnih finansijskih izveštaja. Redovni finansijski izveštaji preduzeća Jaffa su sastavljeni u skladu sa MRS i MSFI standardima, na što ih obavezuje važeći zakon o računovodstvu Republike Srbije iz 2020 godine. Cilj istraživanja je da ukažem na značaj i važnost sastavljanja kvalitetnih finansijskih izveštaja. Rezultat istraživanja je pokazao da obavezni finansijski izveštaji koji se dostavljaju Agenciji za privredne registre ne zadovoljavaju u potpunosti informativne potrebe stejkholdera. Metode istraživanja koje smo koristili su: metod indukcije, metod dedukcije, metod analize i metod sinteze. Najveći broj informacija dobili smo od zvaničnog internet portala Agencije za privredne registre.

POZADINA ISTRAŽIVANJA

Sastavljanje kvalitetnih finansijskih izveštaja je veoma važno za preduzeće. Prikazivanje imovine u finansijskim izveštajima na određen dan po obračunu o svojini označava se kao bilans. Finansijski izveštaji predstavljaju vrednosno iskazivanje uspešnosti poslovanja preduzeća. Pretpostavka od koje se kreće u sastavljanje finansijskih izveštaja jeste ta da preduzeće posluje vremenski neograničeno. Sastavljanje finansijskih izveštaja se zasniva na osnovu računovodstvenog načela nastanka poslovnog događaja. U stručnoj literaturi postoje različite klasifikacije načela bilansiranja i urednog knjigovodstva. Ovde ćemo spomenuti samo ona koje smatramo najvažnijima, a to su: going concern princip, princip opreznosti, princip – koegzistentnosti, princip razgraničenja prihoda i rashoda, načelo istinitosti, načelo jasnosti i princip indentiteta [2, str.156]. Finansijski izveštaji su ti koji obuhvataju sva dešavanja unutar preduzeća, kao i sve transakcije sa pojedincima, preduzećima i institucijama u okruženju. Donose veliki broj vrednih informacija koje mogu biti od velikog značaja, kako za spoljne tako i za unutrašnje korisnike. Dovoljno je pomenuti informacije o dobitku, zaradi po akcijama, novčanim tokovima, kapitalu, obavezama, imovini, ali i informacije koje se neposredno nalaze na finansijskim izveštajima,

različitim stopama prinosa, likvidnosti, efikasnosti upravljanja, stepenu zaduženosti, leveridžu [3.str. 144]. Eksterni korisnici finansijskih izveštaja se mogu svrstati u dve grupe, a to su: eksterni korisnici sa direktnim finansijskim interesom – investitori, i eksterni korisnici sa indirektnim finansijskim interesom, kao na primer: poreski organi, regulatorne agencije, kupci, sindikati i ekonomski planeri. Pored eksternih korisnika, za informacije iz finansijskih izveštaja su zainteresovani i različiti nivoi menadžmenta. Permanentno interesovanje menadžmenta je vezano za statički i dinamički aspekt finansijskog položaja i profitabilnosti kao celine[4.str. 41]. Veliki broj zainteresovanih korisnika informacija iz finansijskog izveštavanja, o finansijskom položaju, rezultatu, tokovima novca, jasno svedoče o važnosti računovodstva. Bez dobrog računovodstva, ostali sistemi u preduzeću bili bi ozbiljno pogoršani. Realizacija je cilj finansijskog izveštavanja (sastavljanjem i prezentacijom), kredibilne informacione podloge za odlučivanje učesnika na tržištu što je pretpostavka da se oni zasnivaju na profesionalnoj i zakonskoj regulativi. Neophodno finansijsko računovodstvo koje priprema i sastavlja finansijske izveštaje se zasniva na odgovarajućim pravilima, standardima i smernicama. Revizija finansijskih izveštaja navedene zahteve ispoljava u vidu Međunarodnih računovodstvenih standarda koji treba da obezbede adekvatno sprovođenje procesa revizije i omogućće izražavanje mišljenja o kvalitetu finansijskog izveštavanja. Za učesnike oba procesa neophodno je da se pridržavaju etičkog kodeksa, kao i primena nacionalnog zakona, čijom implementacijom dolazi do zaštite javnog interesa[5.str 108]. Da bi kvalitet finansijskog izveštavanja bio prihvatljiv za korisnike finansijskih izveštaja, neophodno je da zadovolje formalnu i materijalnu ispravnost. Formalna ispravnost se zasniva na tome da su finansijski izveštaji sastavljeni u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom i nacionalnim zakonskim propisima. Materijalna ispravnost se zasniva na procenjivanje učinka poslovnih događaja i transakcija, a to se usklađuje sa opšte prihvaćenih računovodstvenim principima i pravilima, načelima urednog bilansiranja, računovodstvenim konvencijama i poslovnom praksom[5,str.115]. Primena Međunarodnih računovodstvenih standarda ima veliku implikaciju na sadržinu finansija, i njihove pretpostavke formalne ispravnosti godišnjeg zaključka, uslovljeno činjenicom da ovlašćeni revizor u svom izveštaju izražava mišljenje o tome da li su finansijski izveštaji u skladu sa MRS I MSFI. Drugim rečima, formalna ispravnost ne garantuje materijalnu ispravnost [5, str.116]. Prema zakonu o računovodstvu Republike Srbije 2020. godine, u redovne finansijske izveštaje ubrajamo: bilans movine i obaveza, bilans prihoda i rashoda, izveštaj o ostalom rezultatu, bilans promena na kapitalu, bilans tokova gotovine, napomene uz finansijske izveštaje. Radi uvida javnosti u finansijske izveštaje, sva preduzeća su dužna da redovne (godišnje) finansijske izveštaje dostave APR. Vremenski rok za dostavu finansijskih izveštaja je 30. jun naredne godine, a za preduzeća koja imaju poslovnu godinu različitu od kalendarske, dužna su da Agenciji dostave izveštaj najkasnije u roku od šest meseci od datuma sastavljanja godišnjeg izveštaja [6].

Bilans stanja

Knjigovodstvo ima osnovni zadatak da prati sve promene u imovini preduzeća i rezultatu poslovanja. Bilans stanja dobijamo, ako stanje imovine iskažemo u vidu pregleda. Pregled celokupne imovine i obaveza jednog preduzeća na dan bilansiranja

nazivamo bilans stanja. Dakle, bilans stanja se sastavlja u formi dvostrukog pregleda, gde se aktiva bilansa nalazi na levoj strani, a na desnoj strani pasiva. Karakteristično je i treba istaći da se bilans ne mora uvek sastavljati u formi dvostrukog računa. Iz praktičnih ali i tehničkih razloga se bilans stanja sastavlja u formi jednostranog računa, tj. aktiva i pasiva svrstavaju se jedna ispod druge, radi boljeg pregleda i kompjuterske obrade jednoobraznih bilansnih šema[7, str.89]. Sredstva sa kojima preduzeće raspolaže na dan bilansiranja naziva se aktiva, a izvore tih sredstava predstavlja pasivu. Poslovna sredstva (aktiva) obuhvata razne oblike stalnih, odnosno osnovnih i obrtnih sredstava. U stalna sredstva ubrajamo: građevinske objekte, opremu i dr. Obrtna sredstva stalno menjaju oblik iz jednog u drugi. U obrtna sredstva se ubrajaju: novčana sredstva, zalihe, razna potraživanja. Izuzetak je ukoliko preduzeće ima nepokriveni gubitak iznad visine kapitala, isti se svrstava u aktivu bilansa stanja i pokazuje iznos izgubljenih poslovnih sredstava. Evidentiranjem nepokretnosti gubitka u aktivu uspostavlja se ravnoteža manje aktive sa većom pasivom[7, str. 91]. Pasiva obuhvata izvore poslovnih sredstava. Ono pokazuje poreklo poslovnih sredstava. U pasivi ubrajamo: kapital, obaveze, kratkoročne i dugoročne obaveze. Ukoliko preduzeće ostvareni dobitak ne raspodeli, isti se svrstava u pasivu bilansa stanja i predstavlja izvor sredstava. Prema Lidiji Romić, bilans stanja je statičan, jer poput fotografije prikazuje stanje na dan na koji je sastavljen. Bilans stanja ima karakteristiku kumulativnosti, jer prikazuje učinke svih odluka i transakcija koje su se dogodile i koje se beleže prema trošku u trenutku nastanka, a retrospektivno je moguće menjati unesene podatke u vrlo ograničenom broju slučajeva. Zbog svoje kumulativnosti, bilans stanja prikazuje imovinu koja je nabavljena i obaveze koje su nastale u različitim vremenskim razdobljima. Tekuća ekonomska vrednost imovine je podložna promeni, što je posebno vidljivo u dugotrajnim pozicijama, poput zarada i mašina ili resursa, troškovi navedeni u bilansu više ne odražavaju stvarnu vrednost[17, str.45]. Promena valutne klauzule u kojoj je knjižena transakcija, može vremenom da iskrivi sliku stanja koju daje bilans[1, str 13]. Prema donosiocima odluke, bilans se može posmatrati kao kumulativna lista posledica investicionih i finansijskih odluka. Neto učinak poslovanja, može se posmatrati u obliku periodičnih profita ili gubitka u određenom vremenskom periodu[8, str.221]. Slika 1. Bilans stanja Jaffa Crvenke

POZICIJA	Iznos		
	31.12.2020.	31.12.2019.	31.12.2018.
A K T I V A			
A. UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL			
B. STALNA IMOVINA	3.240.354	3.003.860	2.864.436
I. NEMATERIJALNA ULAGANJA	32.234	36.090	29.088
II. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA	3.165.718	2.916.400	2.788.988
III. BIOLOŠKA SREDSTVA	0	0	0
1. Sume i višegodišnji zasadi			
2. Osnovno stado			
3. Biološka sredstva u pripremi			
4. Avansi za biološka sredstva			
IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	42.402	51.310	46.360
V. DUGOROČNA POTRAŽIVANJA	0	0	0
B. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA		7.058	16.470
G. OBRATNA IMOVINA	1.904.734	2.176.807	2.079.436
I. ZALIH	496.064	537.056	534.842
II. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE	1.387.668	1.546.526	1.523.445
III. POTRAŽIVANJA IZ SPECIFIČNIH POSLOVA			
IV. DRUGA POTRAŽIVANJA	6.286	33.491	5.993
V. FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI			
KROZ BILANS USPEHA			
VI. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI	14.716	39.734	15.156
VII. GOTOVINSKI EKIVALENTI I GOTOVINA	935.446	162.010	156.652
VIII. POREZ NA DODATNU VREDNOST			
IX. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	27.532	25.337	33.594
D. UKUPNA AKTIVA = POSLOVNA IMOVINA	5.145.088	5.187.725	4.960.342
E. VANBILANSNA AKTIVA	10.000	10.000	10.000

PASIVA			
A. KAPITAL	4.285.754	3.410.320	2.990.428
I. OSNOVNI I OSTALI KAPITAL	1.700.864	1.700.864	1.700.864
II. UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL			
III. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE			
IV. REZERVE			
V. REVALORIZACIONE REZERVE PO OSNOVU REVALORIZACIJE NEMATERIJALNE IMOVINE, NEKRETNINA, POSTROJENJA I OPREME	401.481	203.597	203.597
VI. NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI I DRUGIH KOMONENTI OSTALOG SVEOBUHVAATNOG REZULTATA (dugovni salda računa 33 osim 330)			
VII. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU HARTIJA OD VREDNOSTI I DRUGIH KOMONENTI OSTALOG SVEOBUHVAATNOG REZULTATA (potražna salda računa 33 osim 330)	4.108	2.472	1.191
VIII. NERASPOREDENA DOBIT	2.187.517	1.508.331	1.087.024
IX. UČEŠĆE BEZ PRAVA KONTROLE			3.450
X. GUBITAK (0422+0423)	0	0	0
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I OBAVEZE	454.542	541.331	915.591
I. DUGOROČNA REZERVISANJA	8.792	8.497	4.416
II. DUGOROČNE OBAVEZE	445.550	532.834	911.175
B. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	27.896		
G. KRATKOROČNE OBAVEZE	1.340.074	1.304.831	1.244.569
I. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE	168.747	176.087	229.268
II. PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE	15.166	8.963	5.514
III. OBAVEZE IZ POSLOVANJA	917.302	1.099.328	940.463
IV. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE	171.367	13.179	2.275
V. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATNU VREDNOST	36.712	6.873	24.155
VI. OBAVEZE ZA OSTALE POREZE, DOPRINOSE I DRUGE DAŽBINE	28.681	401	42.894
VII. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	2.099		
D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA			
D. UKUPNA PASIVA (0424+0442+0441+0401-0463)	6.108.266	5.256.482	5.150.588
E. VANBILANSNA PASIVA	10.000	10.000	10.000

Izvor: www.apr.gov.rs

Iz priloženog bilansa stanja vidimo da je stalna imovina u 2020 godini bila 3240354, u 2019 godini 3003360, a u 2018 godini iznosila je 2864436. Obrtna imovina u 2020 godini bila je 1904734, u 2019 godini iznosila je 2176807, u 2018 godini iznosila je 2079436. Ukupna poslovna imovina iznosila je u 2020 godini- 5145088, u 2019 godini 5137725, dok je u 2018 godini iznosila 4960342. Kapital je 2020 godini iznosio 4285754, u 2019 godini je iznosio 341320, u 2018, je iznosio 2990268. Kratkoročne obaveze u 2020 godini iznosio je 168747, dok u 2019 iznosio je 176087, dok je u 2018 iznosio 229268. Ukupna pasiva u 2020 godini je iznosila 6108066, u 2019 godini 5256482, u 2018 je iznosila 5150588.

Bilans uspeha

Bilans uspeha je dugi sastavni deo godišnjeg finansijskog izveštavanja. Za razliku od bilansa stanja koji prikazuje imovinu i obaveze, funkcija bilansa uspeha je da prikazuje uspeh, po vrstama, visini i izvorima. Uspeh preduzeća se takođe prikazuje u bilansu stanja, ali kao globalna veličina (bruto princip) ili kao deo ukupnog rezultata ostvarenog u jednom obračunskom periodu. Tim obračunom ne zadovoljava interese vlasnika, poverilaca, radnika i drugih interesnih grupa. Njihove zahteve može da ispuni samo račun u kome su u formi konta ili u formi liste prikazani svi rashodi obračunskog perioda, i na takav način koji će omogućiti da se stekne uvid u vrstu, visinu i izvore ostvarenog rezultata posmatranog obračunskog perioda [8, str.221]. Prema tome, bilans uspeha, predstavlja podkonto sopstvenog kapitala, na kome su, obuhvaćeni svi prihodi i svi rashodi obračunskog perioda. Ostvareni rezultat u obračunskom periodu prikazuje neto promenu sopstvenog kapitala u pasivi bilansa uspeha i preslikava se na bilans stanja kao njegovo povećanje ili smanjenje. Visoka iskazna moć računa uspeha koje obezbeđuje dublji uvid u položaj, uspeha preduzeća, predstavlja: adekvatnu formu prikazivanja, način uključivanja pozicija prihoda i rashoda, način obračunavanja rezultata, dublje račlanjivanje prihoda i rashoda. Direktiva EU dopušta pravo izbora forme prikazivanjem pri čemu shodno principu koegzistencije, izabrana šema ne sme da se menja bez naročitog povoda. U slučaju

promene, obavezno se ističe obrazloženje u beleškama. Štafelna forma, povećava iskaznu moć računa uspeha, jer omogućava segmentiranje tj. prikazivanje rezultata u više slojeva (francuski, nemački, i račun uspeha kod nas) [8, str.222]. Time se obezbeđuje bolji pregled, kao i stepenasto pokriće rashoda i razvijanje poslovnih, finansijskih i vanrednih prihoda i rashoda. Logici zaključivanja knjiga i uslovljavanja direktne veze između knjigovodstva sa jedne i bilansa i računa uspeha sa druge strane, najviše odgovara da budu u formi konta. Sastavljanje bilansa uspeha može biti po bruto i neto principu. Bruto princip odgovara načelu jasnosti zbog zabrane saldiranja, prihodi i rashodi, i njihova iskazna moć je daleko veća, što je u skladu načelom urednog knjigovodstva. Pod delimičnim saldiranjem se podrazumeva saldiranje samo određenih prihoda i rashoda, kao što su na primer: finansijski prihodi i rashodi, vanredni prihodi i rashodi. Direktiva EU 34 zasniva se na obaveznoj upotrebi bruto principa, odnosno zabranjuje se svako saldiranje između imovine i obaveza ili između prihoda i rashoda. Obračun rezultata u bilansu uspeha pretpostavlja međusobno suprostavljanje uporednih veličina. Na primer: prihodima od prodaje se suprostavljaju rashodi koji su razgraničeni po kriterijumima podsticajima vremena i cena koštanja prodatih učinaka (suprostavljanjem prihoda i rashoda prodatih proizvoda, promene stanja zaliha i gotovih proizvoda je bez uticaja na rezultat u bilansu). Poslovni uspeh se utvrđuje jednostavnim odbijanjem svih troškova obračunskog perioda od ostvarenog prihoda u istom periodu, bez obzira da li su svi učinci prodati ili ne – metod ukupnih troškova. Poslovni rezultat se po metodi ukupnih troškova utvrđuje suprostavljanjem svih rashoda obračunskog perioda i svih prihoda istog obračunskog perioda, čijim se ostvarenjem izazivaju rashodi nezavisno da li su ostvareni ili ne [9, str.434]. Metod prodatih troškova se drugačije naziva „ Račun prodaje“. Uspeh obračunskog perioda se utvrđuje suprostavljanjem prihoda od prodaje i rashoda razgraničen po vremenskom kriterijumu kao i rashodi koji nastaju po osnovu prodaje [8, str.225]. Prema Zakonu o računovodstvu Republike Srbije u 2020 godini, bilans uspeha sadrži: poslovne prihode, rashode i rezultat, finansijske prihode, rashode i rezultat, ostale prihode, rashode i rezultat i ukupni rezultat pravnog lica. U poslovne prihode svrstavamo prihode od prodaje i prihode od aktiviranja učinka. Oni se umanjuju ili uvećavaju za primenu stanja zaliha učinka. U ekonomskoj literaturi u poslovne rashode ubrajamo: nabavna vrednost prodate robe, troškovi materijala, zarada, ostali lični rashodi, troškovi amortizacije i rezervisanja. Pod finansijske prihode ubrajamo: prihode od kamata, prihode od kursnih razlika i dividendi. Finansijske rashode čine rashodi od kamata, kursnih razlika i dividendi i ostalih finansija. Pod ostalim prihodima ubrajamo: dobiti od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja, prodajom dugoročnih hartija od vrednosti i učešća dobiti od prodaja materijala, prihodi iz ranijih godina, viškovi, prihodi od neiskorišćenih dugoročnih rezervisanja [18]. U ostale rashode ubrajamo: prodaju i rashodovanje osnovnih sredstava i nematerijalna ulaganja, gubici od prodaje materijala, otpis potraživanja, otpis zaliha i dr. Prema Međunarodnim računovodstvenim standardima, minimalne informacije koje treba da budu prikazane u samom bilansu uspeha su: prihodi od prodaje, rezultat poslovnih aktivnosti, troškovi finansiranja, pripadajući deo dobitka ili gubitka koji su ostvarila pridružena preduzeća ili dobitak ili gubitak koji potiče od zajedničkih ulaganja, iskazanih u bilansu stanja iz nabavnih cena, porez iz dobitaka – rashodi na ime poreza, dobitak ili gubitak iz redovnog poslovanja,

vanredni prihodi i rashodi, manjinski interesi, neto dobitak ili gubitak. Pored spomenutih pozicija, preduzeće treba da navede i druge pozicije, zaglavlje, i međuzbirove ako to zahvataju neki drugi MRS ili ako je potrebno da bilans uspeha verno i pošteno prikaže finansijske rezultate poslovanja preduzeća.

Slika 2. Bilans uspeha preduzeća Jaffa Crvenka.

POZICIJA	Iznos		
	01.01-31.12.2020	01.01-31.12.2019	01.01.2018-31.12.2018
- hiljada dinara -			
PRIHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA			
A. POSLOVNI PRIHODI	5.833.300	5.941.950	5.467.787
I. PRIHODI OD PRODAJE ROBE	32.166	49.000	56.276
II. PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I USLUGA	5.754.755	5.873.947	5.409.664
III. PRIHODI OD PREMIJA, SUBVENCIJA, DOTACIJA, DONACIJA I SL.	4.404	589	380
IV. DRUGI POSLOVNI PRIHODI	41.975	18.414	1.467
RASHODI IZ REDOVNOG POSLOVANJA			
B. POSLOVNI RASHODI	5.037.768	5.210.791	4.742.527
V. TROŠKOVI MATERIJALA	2.000.087	2.448.551	2.262.090
VI. TROŠKOVI GORIVA I ENERGIJE	164.643	181.589	156.342
VII. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALIH LIČNIH RASHODA	1.166.294	1.027.781	871.803
VIII. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA	689.119	1.179.557	1.112.286
IX. TROŠKOVI AMORTIZACIJE	278.942	243.219	228.876
X. TROŠKOVI DUGOROČNIH REZERVISANJA	539	3.310	647
XI. NEMATERIJALNI TROŠKOVI	120.861	100.954	93.637
V. POSLOVNI DOBITAK	795.532	731.199	725.260
G. POSLOVNI GUBITAK	0	0	0
D. FINANSIJSKI PRIHODI	1.463	7.273	10.180
I. FINANSIJSKI PRIHODI OD POVEZANIH LICA I OSTALI FINANSIJSKI PRIHODI	0	165	0
II. PRIHODI OD KAMATA (OD TREĆIH LICA)	488	1.154	1.953
III. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE I POZITIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE (PREMA TREĆIM LICIMA)	975	5.954	8.227
D. FINANSIJSKI RASHODI	17.848	29.964	48.705
I. FINANSIJSKI RASHODI OD POVEZANIH LICA I OSTALI FINANSIJSKI PRIHODI (1042+1043+1044+1045)	928	1.618	2.278
II. RASHODI OD KAMATA (OD TREĆIH LICA)	14.836	23.520	40.672
III. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE I POZITIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE (PREMA TREĆIM LICIMA)	2.084	4.826	5.755
E. DOBITAK IZ FINANSIRANJA	0	0	0
Z. GUBITAK IZ FINANSIRANJA	16.385	22.691	38.585
Z. PRIHODI OD USKLADIVANJA VREDNOSTI OSTALE IMOVINE KOJA SE ISKAŽUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	69	0	500
I. RASHODI OD USKLADIVANJA VREDNOSTI OSTALE IMOVINE KOJA SE ISKAŽUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	0	343	351
I. OSTALI PRIHODI	30.041	46.715	19.643
K. OSTALI RASHODI	43.159	35.795	20.959
L. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA	766.096	719.085	685.568
LJ. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (0	0	0
M. NETO DOBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, EFEKTI PROMENE RACUNOVODSTVENE POLITIKE I ISPRAVKA GREŠKE IZ RANIJIH			
N. NETO GUBITAK POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, EFEKTI PROMENE RACUNOVODSTVENE POLITIKE I ISPRAVKA GREŠKE IZ RANIJIH			
NI. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA	766.096	719.085	685.568
O. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA	0	0	0
P. POREZ NA DOBITAK	123.210	111.450	150.791
I. PORESKI RASHOD PERIODA	0	9.413	7.460
II. ODLOŽENI PORESKI RASHOD PERIODA	5.821	0	
III. ODLOŽENI PORESKI PRIHOD PERIODA			
R. ISPLAĆENA LIČNA PRIMANJA POSLODACIA			
S. NETO DOBITAK	648.709	598.222	527.317
T. NETO GUBITAK	0	0	0
I. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGAČIMA			
II. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA VEĆINSKOM VLASNIKU			
III. NETO GUBITAK KOJI PRIPADA MANJINSKIM ULAGAČIMA			
IV. NETO GUBITAK KOJI PRIPADA VEĆINSKOM VLASNIKU			
V. ZARADA PO AKCIJI			

Izvor : www.apr.gov.rs

Poslovni prihodi u 2020 godini bili su 5833300, u 2019 iznosili su 594195, a u 2018 godini iznosi 5467787. Poslovni rashodi u 2020 su 5037768, u 2019 godini iznosi 5270751 dok su u 2018 godini iznosili 4742527. Ostvareni neto dobitak u 2020 godini iznosio je 648709.

Izveštaj o promenama na kapitalu

Izveštaj o promenama na kapitalu je sastavni deo godišnjeg finansijskog izveštaja. U Srbiji ovaj izveštaj je po prvi put ozakonjen u Zakonu o računovodstvu 2002 godine. Primena ovog izveštaja je rezultirala kao potreba da se detaljnije sagledavaju svi uzroci ali i posledice koje su dovele promenom visine kapitala u preduzeću između datuma bilansiranja. Sva promene na neto imovini prikazani su u ovom izveštaju (kapitala) mogu da proisteknu kao posledica: trgovinom sa akcionarima (emisija akcija, emisiona premija, otkup akcija, isplata dividendi), iskazivanje neto dobitka ili gubitka, efekat revolovizacije, neraspoređeni dobitak, promena na poziciji rezerve, kao i promene koje su imale uticaja na izmenu računovodstvenih politika na kapital preduzeća [10, str. 89]. Izveštaj o promenama, predstavlja odgovor potrebama za jednom potpunom analizom likvidnosti, i zato se naziva drugom metodom analize likvidnosti u odnosu na analizu likvidnosti na osnovu cash – flow izveštaja. On obezbeđuje informacije o nastanku i nameni sredstva za tekući period i ukazuje na ključne faktore koji su uticali na tokove kapitala u određenom vremenskom periodu. Finansijski događaji koji su usloveli nastanak promene na kapitalu, i koji su promenili tok neto obrtnih sredstava, ukazuju da moraju da se preduzimaju određene korektivne mere za poboljšanje likvidnosti [11, str. 125]. Prema Međunarodnim računovodstvenim standardima MRS -1 u izveštaju o promenama na kapitalu, rezultat se prikazuje kao ukupan zbir svih promena za taj period, a zasebno prikazujući ukupne iznose koji se pripisuju vlasnicima matičnog entiteta učešćima bez prava kontrole, za svaku komponentu kapitala [12]. Efekti retrospektivne promene priznate u skladu sa MRS-8 prikazuju svaku komponentu kapitala posebno. On prikazuje knjigovodstvenu vrednost na početku ili na kraju obračunskog perioda posebno, posebno prikazuje promene koje su nastale kao rezultat nastalog dobitka ili gubitka, svake stavke ukupnog ostalog rezultata, transakcije sa vlasnicima koji deluju u svojstvu vlasnika, prikazujuća zasebna ulaganja vlasnika, i raspodele vlasnicima i promene vlasničkih interesa u zavisnim entitetima čija posledica nije gubitak[19].

Slika 3: Izveštaj o promenama na kapitalu

Redni broj	OPIS	Komponente kapitala					
		AOP	30		AOP	31	
			Osnovni kapital			Uplaćeni a neuplaćeni kapital	
1	2		3		4	5	6
	Početno stanje prethodne godine na dan 01.01.						
1.	a) dugovni saldo računa	4001		4019		4037	
	b) potražni saldo računa	4002	1700998	4020		4038	
	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika						
2.	a) ispravke na dugovnoj strani računa	4003		4021		4039	
	b) ispravke na potražnoj strani računa	4004		4022		4040	
	Korigovano početno stanje prethodne godine na dan 01.01.						
3.	a) korigovani dugovni saldo računa (1a + 2a - 2b) ≥ 0	4005	0	4023		4041	
	b) korigovani potražni saldo računa (1b - 2a + 2b) ≥ 0	4006	1700998	4024		4042	
	Promene u prethodnoj ____ godini						
4.	a) promet na dugovnoj strani računa	4007	134	4025		4043	
	Stanje na kraju prethodne godine 31.12.						
5.	a) dugovni saldo računa (3a + 4a - 4b) ≥ 0	4009	134	4027		4045	
	b) potražni saldo računa (3b - 4a + 4b) ≥ 0	4010	1700864	4028		4046	
	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika						
6.	a) ispravke na dugovnoj strani računa	4011		4029		4047	
	b) ispravke na potražnoj strani računa	4012		4030		4048	
	Korigovano početno stanje tekuće godine na dan 01.01.						
7.	a) korigovani dugovni saldo računa (5a + 6a - 6b) ≥ 0	4013	134	4031		4049	
	b) korigovani potražni saldo računa (5b - 6a + 6b) ≥ 0	4014	1700864	4032		4050	
	Promene u tekućoj ____ godini						
8.	a) promet na potražnoj strani računa	4016		4034		4052	
	Stanje na kraju tekuće godine 31.12.						
9.	a) dugovni saldo računa (7a + 8a - 8b) ≥ 0	4017	134	4035		4053	
	b) potražni saldo računa (7b - 8a + 8b) ≥ 0	4018	1700864	4036		4054	
Redni broj	OPIS	Komponente ostalog rezultata					
1	2	AOP	330		331		332
			Revatorizacione rezerve		Aktuarski dobiti ili gubici		
1	2		9		10		11
	Početno stanje prethodne godine na dan 01.01.						
1.	a) dugovni saldo računa	4109		4127		4145	
	b) potražni saldo računa	4110	203597	4128		4148	
	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika						
2.	a) ispravke na dugovnoj strani računa	4111		4129		4147	
	b) ispravke na potražnoj strani računa	4112		4130		4148	
	Korigovano početno stanje prethodne godine na dan 01.01.						
3.	a) korigovani dugovni saldo računa (1a + 2a - 2b) ≥ 0	4113	0	4131		4149	
	b) korigovani potražni saldo računa (1b - 2a + 2b) ≥ 0	4114	203597	4132		4150	
	Promene u prethodnoj ____ godini						
4.	a) promet na dugovnoj strani računa	4115		4133		4151	
	b) promet na potražnoj strani računa	4116		4134		4152	
	Stanje na kraju prethodne godine 31.12.						
5.	a) dugovni saldo računa (3a + 4a - 4b) ≥ 0	4117	0	4135		4153	
	b) potražni saldo računa (3b - 4a + 4b) ≥ 0	4118	203597	4136		4154	
	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika						
6.	a) ispravke na dugovnoj strani računa	4119		4137		4155	
	b) ispravke na potražnoj strani računa	4120		4138		4156	
	Korigovano početno stanje tekuće godine na dan 01.01.						
7.	a) korigovani dugovni saldo računa (5a + 6a - 6b) ≥ 0	4121	0	4139		4157	
	b) korigovani potražni saldo računa (5b - 6a + 6b) ≥ 0	4122	203597	4140		4158	
	Promene u tekućoj ____ godini						
8.	a) promet na dugovnoj strani računa	4123		4141		4159	
	b) promet na potražnoj strani računa	4124	197884	4142		4160	
	Stanje na kraju tekuće godine 31.12.						
9.	a) dugovni saldo računa (7a + 8a - 8b) ≥ 0	4125	-197884	4143		4161	
	b) potražni saldo računa (7b - 8a + 8b) ≥ 0	4126	401481	4144		4162	

Redni Broj	OPIS	Komponente kapitala					
		AOP	35	AOP	047 i 237	AOP	34
			Gubitak		Okupljene sopstvene akcije		Nerasporodeni dobitak
			6		7		8
	2						
1.	Početno stanje prethodne godine na dan 01.01.						
	a) dugovni saldo računa	4055		4073		4091	
	b) potražni saldo računa	4056		4074		4092	1087024
2.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika						
	a) ispravke na dugovnoj strani računa	4057		4075		4093	
3.	Korigovano početno stanje prethodne godine na dan 01.01.						
	a) korigovani dugovni saldo računa (1a + 2a - 2b) ≥ 0	4059		4077		4095	0
	b) korigovani potražni saldo računa (1b - 2a + 2b) ≥ 0	4060		4078		4096	1087024
4.	Promene u prethodnoj _____ godini						
	a) promet na dugovnoj strani računa	4061		4079		4097	176915
	b) promet na potražnoj strani računa	4062		4080		4098	598222
5.	Stanje na kraju prethodne godine 31.12.						
	a) dugovni saldo računa (3a + 4a - 4b) ≥ 0	4063		4081		4099	-421307
	b) potražni saldo računa (3b - 4a + 4b) ≥ 0	4064		4082		4100	1508331
6.	Ispravka materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika						
	a) ispravke na dugovnoj strani računa	4065		4083		4101	
	b) ispravke na potražnoj strani računa	4066		4084		4102	
7.	Korigovano početno stanje tekuće godine na dan 01.01.						
	a) korigovani dugovni saldo računa (5a + 6a - 6b) ≥ 0	4067		4085		4103	-421307
	b) korigovani potražni saldo računa (5b - 6a + 6b) ≥ 0	4068		4086		4104	1508331
8.	Promet na dugovnoj strani računa	4069		4087		4105	598718
	b) promet na potražnoj strani računa	4070		4088		4106	1277904
9.	Stanje na kraju tekuće godine 31.12.						
	a) dugovni saldo računa (7a + 8a - 8b) ≥ 0	4071		4089		4107	-1100493
	b) potražni saldo računa (7b - 8a + 8b) ≥ 0	4072		4090		4108	2187517

Izvor: www.apr.rs

Izveštaj o ostalom rezultatu

Prema zakonu o računovodstvu Republike Srbije uveden je 2014 godine novi finansijski izveštaj, koji je svrstan kao obavezan za sastavljanje. Izveštaj o ostalom rezultatu je posledica primene MRS 1- Prikazivanje finansijskih izveštaja i primena obog standarda koji zahteva prikazivanje OCI- Other Comprehensive Income pozicija, odnosno pozicija od ostalog rezultata povezan sa kapitalom. Pomenuti standard ostavlja mogućnost da odaberu kako će biti prikazan ovaj izveštaj, kao sastavni deo bilansa uspeha ili kao zaseban izveštaj. Prihodi i rashodi koji su povezani sa kapitalom, a nisu priznati u bilansu uspeha tekućeg izveštajnog perioda prikazujemo u i izveštaju o stalom rezultatu [5]. U obe ove stavke ubrajamo: promene revalorizacije rezervi; aktuarski dobitak ili gubitak po definisanim planovima doprinosa; dobiti ili gubici koji prelaze iz preračuna finansijskog inostranog poslovanja (koje se radi u skladu sa MRS 21- Učesnici promena kurseva stranih valuta); dobitak ili gubitak na osnovu ponovnog vrednovanja finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju; dobitak ili gubitak po osnovu instrumenata hedžinga u hedžingu tokova gotovine [19]. Ove stavke nisu dosad prikazivane u bilansu uspeha, već isključivo u izveštaju o promenama na kapitalu. Zbog takvog prikazivanja u dosadašnjim prmenama MSFI rezultat u tekuće godine u bilansu stanja [14.str 58].

POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
			2020	2019
2	3	4	5	6
A. NETO REZULTAT IZ POSLOVANJA				
I. NETO DOBITAK (AOP 1064)	2001	10,15	648709	598222
II. NETO GUBITAK (AOP 1065)	2002			
B. OSTALI SVEOBUHVAJNI DOBITAK ILI GUBITAK				
a) Stavke koje neće biti reklasifikovane u Bilansu uspeha u budućim periodima				
b) Stavke koje naknadno mogu biti reklasifikovane u Bilansu uspeha u budućim periodima				
I. OSTALI BRUTO SVEOBUHVAJNI DOBITAK (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) - (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) ≥ 0	2019		1962498	
II. OSTALI BRUTO SVEOBUHVAJNI GUBITAK (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) - (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) ≥ 0	2020			
III. POREZ NA OSTALI SVEOBUHVAJNI DOBITAK ILI GUBITAK PERIODA	2021			
IV. NETO OSTALI SVEOBUHVAJNI DOBITAK (2019 - 2020 - 2021) ≥ 0	2022			
V. NETO OSTALI SVEOBUHVAJNI GUBITAK (2020 - 2019 + 2021) ≥ 0	2023			1281
V. UKUPAN NETO SVEOBUHVAJNI REZULTAT PERIODA				
I. UKUPAN NETO SVEOBUHVAJNI DOBITAK (2001 - 2002 + 2022 - 2023) ≥ 0	2024		844957	596941
II. UKUPAN NETO SVEOBUHVAJNI GUBITAK (2002 - 2001 + 2023 - 2022) ≥ 0	2025			
G. UKUPAN NETO SVEOBUHVAJNI DOBITAK ILI GUBITAK (2027 + 2028) = AOP 2024 ≥ 0 ili AOP 2025 > 0	2026			

Izvor: www.apr.gov.rs

Izveštaj o novčanom toku se priprema sa ciljem da se prikažu svi prilivi i odlivi novca u toku jednog obračunskog perioda. Ovaj izveštaj otkriva koji su to događaji koji su uticali na promene novčanih sredstava, i pri tome pružili mogućnost korisnicima izveštaja da procene sposobnost preduzeća da generiše novčana sredstva. Novčani tok treba da posluži sagledavanju promene u finansijskom položaju preduzeća, kao i uticaju tih promena na izloženost preduzeća kratkoročnim i dugoročnim rizicima. Izveštaj o tokovima gotovine, obuhvata najširi i najraznovrsniji izveštaj o tokovima sredstava, jer prati sve promene u imovini, obavezama i kapitalu. Gotovina i gotovinski ekvivalenti predstavljaju najlikvidniji deo imovine koji preduzeće drži kao rezervu spremnu za izmirivanje dospelih obaveza. Prema međunarodnim računovodstvenim standardima Izveštaj o novčanim tokovima obuhvata sledeće stavke i to: gotovinu i depozite po viđenju, gotovinske ekvivalente koji predstavljaju kratkoročne, visokolikvidne hartije od vrednosti koji se brzo mogu pretvoriti u gotovinu bez značajne promene vrednosti. Novčani tok se može pripremati prema dvema metodama i to: direktnoj metodi i indirektnoj metodi[10.str.89].

Pozicija	Iznos	
	Tekuća godina	Prethodna godina
1	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	6842116	6107220
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	5603009	5161403
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	1239107	945817
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II-I)	0	0
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	12839	15680
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	301578	364820
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	0	0
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II-I)	176220	589358
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 5)	0	0
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	176220	589358
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	0	0
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II-I)	176220	589358
G. SVEGA PRILIV GOTOVINE (3001 + 3013 + 3025)	6854955	6122900
D. SVEGA ODLIV GOTOVINE (3005 + 3019 + 3031)	60080809	6115581
Đ. NETO PRILIV GOTOVINE (3040 - 3041)	774148	7319
E. NETO ODLIV GOTOVINE (3041 - 3040)	0	0
Ž. GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	162010	156652
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	0	0
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	712	1961
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA (3042 - 3043 + 3044 + 3045 - 3046)	935446	102010

Izvor: www.apr.gov.rs

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Utvrđivanje iskazne moći finansijskih izveštaja pretpostavlja da se odredi stepen u kome finansijsko računovodstvo deli informacije relativne za korisnike. Sa aspekta investitora to podrazumeva procenu informacionog sadržaja, dobitka tj. identifikacije stepena u kome iskazni dobitci mogu objasniti kretanje tržišnih cena akcije. Rezultati istraživanja sprovedenih u razvijenim tržišnim ekonomijama ukazuju da se računovodstvene informacije reflektuju u cenama akcija svega 20%, dok se kod informacionog sadržaja računovodstvenih informacija u toku 2005 godine povećao na 45%, što se može objasniti izvršenom reformom finansijskog izveštavanja i iniciranjem projekta široke primene MSFI[14, str.7]. Postojeći sistem finansijskog izveštavanja kontinuirano se oslanja na tradicionalne standarde pouzdanosti, u teoriji i praksi prisutno je mišljenje da se stepen pouzdanosti finansijskih informacija rapidno smanjuje. Istinitih računovodstvenih podataka u svetu neizvesnosti jednostavno nema.

Najbolji pokušaj računovođa da prikažu ekonomsku realnost preduzeća je preko finansijskih izveštaja. Ograničenja koja su imanentna samom procesu finansijskog izveštavanja, a time i finansijskim izveštajima sadržana su u sledećem: primena kombinovane osnovice za finansijsko izveštavanje, prikazivanje efekata prošlih događaja, postojanje faktora koji ograničavaju uporedivost finansijskih informacija, neblagovremenost informacija, u finansijskim izveštajima nije prikazana vrednost intelektualnog kapitala, finansijski izveštaji često sadrže značajnu dozu subjektivizma, aktuelna finansijska kriza dodatno apostrofira ograničenja finansijskog izveštavanja[15, str.57]. Pored svega gore ovde navedenog postavlja se pitanje, da li informacije iz godišnjih finansijskih izveštaja zadovoljavaju potrebe korisnika informacija? Sastavljanje i publikovanje većeg broja redovnih (godišnjih) izveštaja nije bilo dovoljno da se ispune sve veći zahtevi korisnika finansijskih informacija. Pored godišnjih, redovnih finansijskih izveštaja, prezentiraju se i dodatni izveštaji. U dodatne izveštaje, koji prate godišnji obračun, ubrajamo: izveštaj o poslovanju, izveštaj o korporativnom upravljanju, izveštaj o zaštiti životne sredine, izveštaj o rizicima, izveštaj o dodatnoj vrednosti i dr.[6]. Nezahvalno je rangirati po važnosti dodatne finansijske izveštaje, ali posebno mesto u tome zauzima izveštaj o poslovanju. Ovaj izveštaj je davno uveden u praksu finansijskog izveštavanja, a korist od informacije koje su sadržane u njemu, investitori i poverioci rangiraju odmah iza korisnosti informacija prezentiranih u finansijskim izveštajima. Evropska savetodavna grupa za finansijsko izveštavanje (EFRAG) je 2009 godine sprovela istraživanje radi utvrđivanja potreba korisnika finansijskih informacija. Korisnici su na prvo mesto do korisne ili vrlo korisne izvore potrebnih informacija stavili finansijske izveštaje (97%), potom izveštaj o poslovanju (94%), tržišne informacije (41%), ekonomska istaživanja (31%) i na kraju poslovnu štampu (25%). Izveštaj o poslovanju pruža informacije koje bliže objašnjavaju podatke sadržane u finansijskim izveštajima i naročito informacija o nefinansijskim merama performansi razmatranje budućih mogućnosti i planova. Znači, informacije prezentirane u poslovanju se ne odnose samo na prošli i sadašnji vremenski period, već i na buduću. Mnogi korisnici finansijskih izveštaja ocenjuju da on unogome poboljšava komunikaciju na finansijskim tržištima[16, str.2].

ZAKLJUČAK

Set finansijskih izveštaja koja objavljuju privredna društva predstavljaju veoma značajan izvor finansijskih informacija. Korišćenjem tih informacija značajno olakšavaju širokom krugu korisnika donošenje odluka. Transparentnost ovakvih podataka je od velike važnosti za privredu i celokupni ekonomski sistem Republike Srbije. Dopirnosi koji mogu doneti unapređenje nacionalne ekonomije ogleda se u jačanju finansijskog sistema, umanjenje rizika od finansijskih kriza, povećanje štednje stanovništva i privrede, povećanje stranih direktnih investicija, olakšanje dostupnosti izvorima sredstava, bolju procenu performansi menadžmenta od strane akcionara i dr. U pogledu kvaliteta finansijskih izveštaja u Republici Srbiji još uvek ne postoji svest o važnosti sastavljanja kvalitetnih finansijskih izveštaja, kao i preuzimanje odgovornosti prema javnosti za istinitost i tačnost publikovanja finansijskih izveštaja.

Finansijski izveštaji se sastavljaju isključivo zbog poreskih organa i nužnosti poštovanja zakonskog okvira. Zbog ovakovog pristupa, finansijski izveštaji imaju samo formalan karakter. Vrlo često su finansijski izveštaji u Srbiji sastavljeni bez valjane računovodstvene osnove, od lica bez stručnog i profesionalnog kredibiliteta. Sve navedeno dovodi do sumnje u poverenja u tačnost finansijskih informacija. Preduzeće Jaffa je jedno od preduzeća koje redovno sastavlja i prezentuje finansijske izveštaje i pruža veoma kvalitetne informacije svim zainteresovanim korisnicima. Jaffa Crvenka pored redovnih finansijskih izveštaja, da bih privukla veći broj investitora, lakše došla do slobodnih finansijskih sredstava, lakše prebrodila finansijsku krizu, mora da sastavlja i nefinansijske izveštaje. U nekim zemljama je to obavezno, a u većini zemalja to je neobavezno.

BIBLIOGRAFIJA

1. Horvat s. (2021), Analiza finansijskih izveštaja na primeru RSM CROATIA d.o.o. Koprivica, Diplomski rad, Sveučilište Sever, Sveučilišni Centar Varaždin, Varaždin.
2. Karapavlović N. (2011), Uticaj kreativnog računovodstva na kvalitet finansijskog izveštavanja, *Ekonomski Horizonti* 13 (1) Str.155-168
3. Dejan M.(2009), Savremeni izazovi integralnog istraživanja kvaliteta finansijskog izveštaja, *Ekonomika Preduzeća*, Vol.57(3-4) Str.138-155.
4. Stefanović R. (1999), Savremeno finansijsko izveštavanje: suština, okruženje i okvir, *Ekonomski Horizonti* 1 (1-2) Str.39-52.
5. Malinić S., Savić B. (2011), Transformacija korporativnog izveštavanja - od finansijskog ka poslovnom izveštavanju, *Ekonomski Horizonti*, 13 (1) Str.105-124
6. Zakon o računovodstvu (2020) Preuzeo sa sajta:
https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_racunovodstvu-2020.html
7. Krstić J., Jezdimirović M., Đukić T.,(2008) *Finansijsko Računovodstvo*, Univerzitet u Nišu, Ekonomski Fakultet Niš
8. Romić L.(2015) *Teorija i politika bilansa*, Univerzitet u Novom Sadu, Ekonomski Fakultet Subotica
9. Ranković J.(1992) *Teorija bilansa*, Ekonomski fakultet u Beogradu, Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog Fakulteta u Beogradu.
10. Stevanović N., Malinić D., Milićević V. (2011) *Upravljačko računovodstvo*, Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog Fakulteta u Beogradu.
11. Ivkov D. (2014), *Oblikovanje finansijskih izveštaja u funkciji analize performansi poslovanja trgovinskog preduzeća*, Doktorska Disertacija, Univerzitet u Novom Sadu, Ekonomski Fakultet Subotica.
12. *Međunarodni Računovodstveni Standard –Mrs 1, Prezentacija finansijskih izveštaja*, preuzeto sa sajta:
http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/t2010_10/t10_0366.htm
13. Knežević G., Stančić N., Mizdarević V., (2017), *Analiza finansijskih izveštaja*, Univerzitet Singidunum Beograd.
14. Wild, K. Subramanyam K., Haisey R.,(2005) *Financial Stratement Analysis*, Mcgraw Irwing P. 71
15. Savić B., (2013) *Koncept Integrisanog Finansijskog Izveštavanja- Instrument Podmirenja Informacionih Potreba Ključnih Stejkholdera*, Doktorska Disertacija, Ekonomski Fakultet Univerziteta U Kragujevcu.
16. Škarić Jovanović K.,(2013) *Izveštaj O Poslovanju Preduzeća, Bilansi Preduzeća I Banaka*, Ekonomski Fakultet Univerziteta U Beogradu.

17. Ševkušić Lj.,(2018) Analiza Bilansa Stanja Strateškog Odlučivanja, Ekonomski Izazovi Vol.7 (13) Str.41-49
18. Pravilnik o načinu priznavanja, vrednovanja , prezentacije i obelodanjivanja pozicija u pojedinim finansijskim izveštajima mikor i drugih pravnih lica -preuzeo sa sajta: <https://www.paragraf.rs/propisi/pravilnik-nacinu-priznavanja-vrednovanja-prezentacije-obelodanjivanja-pozicija-pojedinacnim.htm> l
19. Rodić J.,Vukelić G., Andrić M., Lakićević M., Vuković B., (2011) Analiza Finansijskih Izveštaja, Ekonomski Fakultet Podgorica.
20. Okvir za prikazivanje finansijskih izveštaja, Preuzeo sa sajta: <http://bazapropisa.net/sr/15-mrs/mrs/>

RESUME

A set of financial statements published by companies is a very important source of financial information. Using this information significantly facilitates a wide range of users' decision-making. The transparency of such data is of great importance for the economy and the entire economic system of the Republic of Serbia. Contributions that can improve the national economy are reflected in strengthening the financial system, reducing the risk of financial crises, increasing household and economic savings, increasing foreign direct investment, facilitating access to resources, better assessment of management performance by shareholders and others. Regarding the quality of the financial statements in the Republic of Serbia, there is still no awareness of the importance of compiling quality financial statements, as well as taking responsibility towards the public for the truthfulness and accuracy of publishing financial statements. Financial statements are prepared solely because of the tax authorities and the need to comply with the legal framework. Because of this approach, financial statements are only formal in nature. Very often, financial statements in Serbia are compiled without a valid accounting basis, by persons without professional credibility. All of the above casts doubt on confidence in the accuracy of financial information. Jaffa is one of the companies that regularly compiles and presents financial reports and provides high quality information to all interested users. In addition to regular financial reports, Jaffa Crvenka has to compile non-financial reports in order to attract more investors, find free financial resources more easily, and overcome the financial crisis more easily. In some countries this is mandatory, and in most countries it is optional.